

Мета: навчити правильно ставити розділові знаки між частинами складносурядного речення й обґрунтовувати їх уживання, формувати пунктуаційну грамотність, удосконалювати орфографічні навички; розвивати мислення, творчі вміння й навички будувати складносурядні речення; виховувати любов до природи України.

1.Сичі в гаю перекликались, та ясен раз у раз скрипів.

Кличе мати вечеряти, а донька не чує.

3. То шумів зелений лист, то в вінку мінявся злотом ряст весняний.

Визначити тип зв'язку

1.І далеко на півдні йшов бій, і на півночі здригалась земля від бомбових ударів.

- 2. Дуня зібрала папери, а служниця віднесла їх у сейф.
- 3. Чужі приходять в час твоїх щедрот, а я прийшла у час твойого смутку.
- 4. Командир подав знак і мене зразу ж відпустили.

Хвилинка-цікавинка

Кома	Крапка	Тире
,	•	
(з латинської —	(з латинської	(з французької
кую, б'ю):	— пункт,	— тягти): тягне
відбиває слова,	перепочинок):	паузу
речення	розмежовує,	seen seen
одне від одного	відділяє одне	
99 GA 64 BB	речення від	
	іншого	

Між частинами складносурядних речень, з'єднаних єднальними, протиставними і розділовими сполучниками, ставиться кома.

- 1. Довкола будиночків цвів бузок, і на білі стіни падала прозора тінь від листя.
- 2. Нас розлучали з рідними, з життям і навіть з мрією, але ніщо й ніколи нас не розлучало з вірою.
- 3. Чарівне море, та наймиліша серцю таки земля.
- 4. То мати гукає, то мати шепоче, Мене виряджаючи в дальню дорогу.

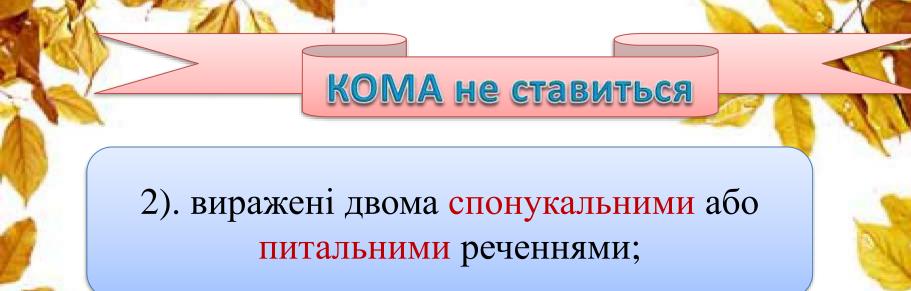
КОМА не ставиться

1). мають спільний другорядний член або спільне вставне слово і поєднуються неповторюваними сполучниками і, та (у значенні і); спільними для обох частин можуть бути також видільні частки тільки, лише, мабуть;

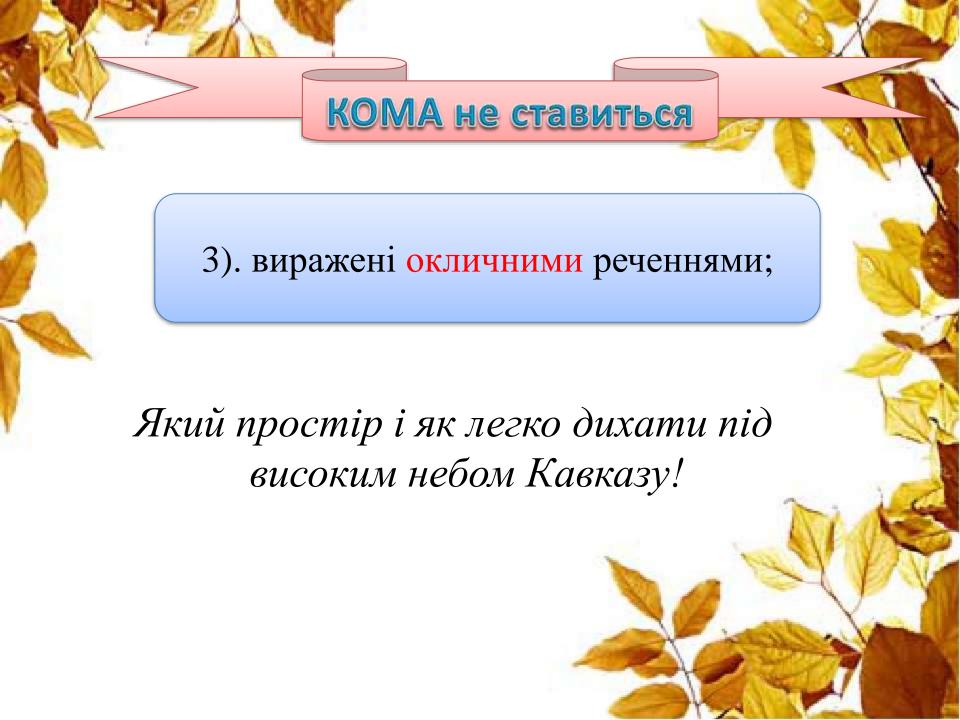
На хвилину раптом стихли голоси і спинилися тіні.

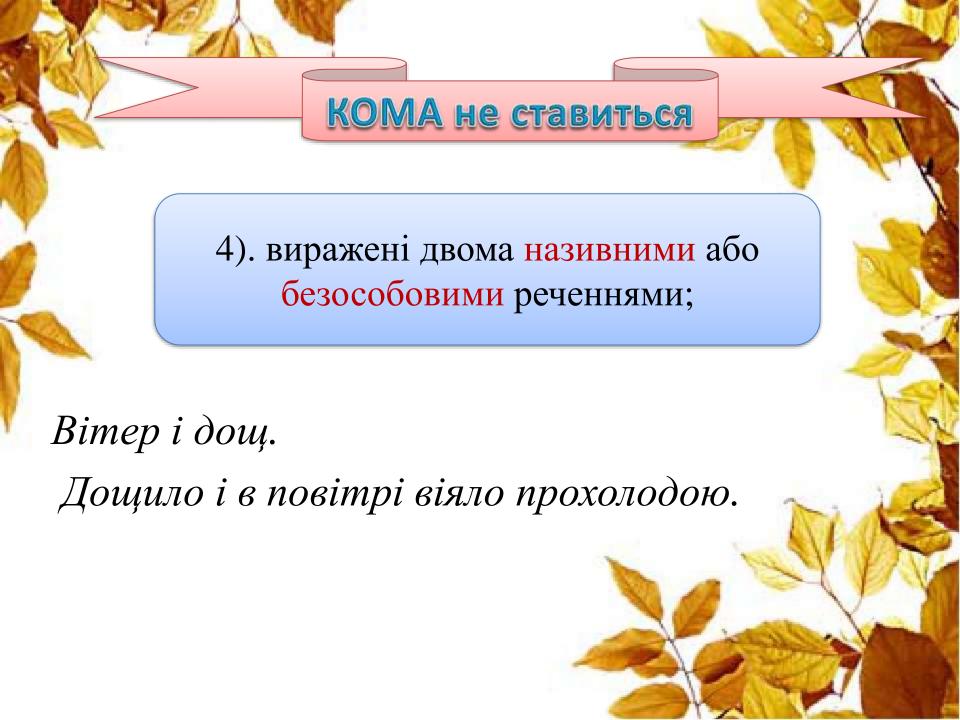
Мабуть, батько ще дужче посивів і мати ще дужче зігнулася.

Тільки невсипуще море бухає десь здалеку та зорі тремтять в нічній прохолоді.

Надіє! Надіє!.. О хто тебе ніжно на грудях не грів і хто за тобою орлом не летів? Хай лягають зморшки на обличчя І все вище тисне кров моя, Юності в Вітчизни я позичу І пісень позичу в солов 'я.

1. Якщо частини складносурядного речення, з'єднані сполучниками і (й), та (і), та й, а, виражають швидку або несподівану зміну подій або різке протиставлення

Хвилина ще - **i** схід розпише в сліпучі барви небосхил.

Закрався вечір, одшуміла праця.

Як сльози, затремтіли ліхтарі

Та діти наші ночі не бояться ...

2. Якщо перша частина складносурядного речення виражає причину, а друга - наслідок або висновок ставиться тире (інколи кома й тире, залежить від бажання автора)

Зима летіла над землею, І от весна - і все в цвіту.

Я вірю в диво! Прийде час, - І вільні й рівні встануть люди Й здійсняться мрії всі ураз!

Крапка з комою

Якщо частини складносурядного речення, з'єднані сполучниками *а, але, проте, все ж, однак* (рідше єднальними та), дуже поширені, або вже мають усередині розділові знаки, або далекі за змістом, або автор хоче підкреслити їхню самостійність.

Отак ми їхали, то з надсадним виттям мотора пнулись угору, то повільно спускаючись вниз; і чорний Черемош спочатку пінився з лівого боку, а потім з правого; і гори злітали увись із святковою легкістю; і блакитного серпанку було повно і попереду, і ззаду, й над нами.

Розставити розділові знаки (письмо)

- 1. Хороша квітка та гострий шипок.
- 2. Весна багата на квітки а осінь на сніпки.
- 3. Капуста гарна та качан гнилий.
- 4. І грушок не хочу і на дерево не полізу.
- 5. Або розумне казати або зовсім мовчати (Народна творчість).
- 6. Повітря тремтить від спеки й у срібнім мареві танцюють далекі тополі (М. Коцюбинський).
- 7. Тихо-мирно спала зграя лебедина і даремно лебідь звав будив її (Олександр Олесь).
- 8. Дівчина троянди поливала і кудись котилась хмар навала і сміялась осінь за вікном (В. Сосюра).

Розставити розділові знаки

- 1. Ще над Дніпром клубочиться задуха і пахне степом сизий деревій (Л. Костенко).
- 2. Ранок стрічав їх холодним дощем і плакав десь вітер в саду за кущем.
- 3. Вічна ніч стояла і чорнів туман (Олександр Олесь).
- 4. Вже осені кругом передчуття і павутиння срібно простяглося між саду віт (В. Сосюра).
- 5. Весняними вечорами голублять душу й серце людини ніжні степові запахи й тихо шепочуть трави (Гр. Тютюнник).
- 6. Лице неба стало суворим і його уста дихнули холодом (М. Коцюбинський).
- 7. То сонце вигляне то знову бризне дощ (М. Рильський).
- 8. Довго-довго ходило сонце і цвіло надвечір'я червоне (М. Луків).

